

Igaz történet toleranciáról, tiszteletről és együttérzésről

Valójában két igaz történetet ismerhetünk meg ebben a fiatal olvasóknak, szülőknek és pedagógusoknak ajánlható könyvből. A nagyjából fél évszázadnyi eltéréssel alakuló eseménysorok folyamát egymásba szöve ismerkedhetünk meg Hana Brady életének tragikusan alakuló utolsó néhány évével, valamint egy nagyszerű japán pedagógus és egy csoport nyíltszívű japán fiatal, a Kis Szárnyak példamutató kezdeményezésével.

A holocaustról sokszor, sokféleképpen esik szó, ám soha nem lehetünk biztosak abban, hogy értő, megértő fülekre találnak az emberiség történelme 20. századi népiértésének tanulságai. Természetesen fontos az áldozatok emléke előtti tiszteletadás, ám éppen rájuk való tekintettel is ennek részét kell képeznie e történelmi szörnyűség megismétlődésének megakadályozását szolgáló értékek megőrzésének, illetve kialakításának az újabb és újabb nemzedékek tagjaiban. A tolerancia és a megértés, a másság elfogadása örökérvényű, ennek ellenére sajnos napjainkban sem általánosan érvényesülő erények, bár meglétük mindenfajta együttélés, egymás mellett élés, végső soron a béke és a szabadság feltétele. Ezeknek a gondolatoknak a mentén döntött úgy egy névtelen japán adományozó, hogy önerőből létrehozza a Tokiói Holocaust Oktatási Központot.

Az intézmény rendeltetése, hogy minél többet megtanítsa a japán gyerekeknek a holocaustról, illetve, hogy a japán gyerekek is tanuljanak a holocaustról. Az oktatási központ koordinátora úgy gondolta, hogy céljuk elérését, a másfélmillió zsidó gyerek halálát is okozó rettenet megértését a gyermekáldozatok személyes tárgyainak bemutatása segítené, amelyek a 8-18 éves látogatók számára kézzelfoghatóvá teszik a történelmi távlatok miatt elhalványuló sorsokat.

Leletek után kutatva, levelet írt több ország múzeumába, és próbálkozása végül sikerrel járt, néhány tárgy között egy kis bőrrönd került Tokióba az Auschwitz Múzeumból. Ez volt az egyetlen emlék, amit a japán gyerekek névhez tudtak kötni, mivel a bőrröndön szerepelt a tulajdonos Hana Brady neve és egy dátum, amelyből valószínűsíthető volt, hogy a kislány tizenhárom évesen került Auschwitzba. Hana személye megmozgatta a gyerekek fantáziáját, felkeltette érdeklődésüket az ismeretlen, velük csaknem egyidős kislány iránt, s ezzel kezdetét vette a több hónapos kutatómunka, amelynek állomásait kísérhetjük végig a könyv lapjain lépésről lépésre. Megismerhetjük az egykori Csehszlovákiában élő támogató közreműködőket, az ő segítségük révén megszerzett, egymást kiegészítő apró, ám fontos információkat, amelyek végül Hana Kanadában élő testvéreig vezették el az oktató központ lelkiismeretes munkatársát. A nyilvántartások száraz adatait George Brady egészítette ki, s a 30-as, 40-es évek cseh kisvárosi életének, saját családja mindennapjainak bemutatásával, a hűgával kapcsolatos gyermekkori emlékek felidézésével tette élővé, átérezhetővé Hana, s rajta keresztül az ártatlan, elpusztított gyerek történetét.

A Kis Szárnyaknak köszönhetően Hana bőrröndje folytatta útját, mivel „A holocaust gyermekszemmel” című kiállítás több mint ötven helyre jutott el Japánban, és tizennégy hónap alatt több mint 52 ezren tekintették meg.

Az egyszerű nyelvezetű, tisztán megfogalmazott történetet fotók és gyermekrajzok teszik érzékletesebbé, jó szívvel ajánlom tehát a könyvet, különösen az ifjú olvasók figyelmébe.

Kömvés Agnes

*Karen Levin: Hana bőrröndje
Minerva Nova Kiadó, 2003*

Kötődés és nevelés

A gyerekek egészséges fejlődése s ezen belül az egészséges érzelmi fejlődés a nálunk ismertnél jóval meghatározóbb és fontosabb, az ezekhez szükséges ismeretek és ezek megértése a szülők, pedagógusok, nevelők, barátok, rokonok, végső soron valamennyi közösség számára létfontosságú lenne. Mindannyian érintettek vagyunk tehát, ezért bátran javasolható a kötődésről szóló ismeretek nevelési szempontú összefoglalásának áttekintése annál is inkább, mert a gyakorlatban is hasznosítható ismeretekkel szolgál akár magánemberként, akár hivatásszerűen érdeklődünk a téma iránt.

A könyv a kötődés filozófiai, antropológiai megközelítései bemutatásával kezdődik, s a szerző a kötődés fogalmának legtágabb és ezért legelfogadhatóbb értelmezéseként Heller Ágnes gondolatmenetét ajánlja az olvasó figyelmébe. E meghatározás szerint a kötődés erős involváció valamely személyben,

más élőlényben, értékben vagy értéktárgyban. A kötődés tehát nemcsak az emberek közötti kapcsolatok egyik jellemzője, más viszonyrendszerekben is megjelenik. Ezek közül bepillantást nyerhetünk az etológia ezirányú vizsgálatainak eredményeibe, majd megismerhetjük az emberi kötődés okait magyarázó elméleteket. Az emberi kötődés eredetét magyarázó elméletek két nagy csoportba sorolhatók. Az egyiket a tudáselméletből származó másodlagos kötődés elméleten alapuló megközelítések alkotják, amelyek szerint a szociális kapcsolat az egyén és környezete kölcsönhatásából keletkezik, kizárólag fejlődési folyamat eredménye. A másik csoportba tartozó, az etológiához közelálló elméletek szerint a kötődést öröklött, genetikusan alapformák határozzák meg.

Az emberi kötődések eredetét elemezve a kutatók a családi környezet, illetve az anya-gyerek kapcsolat fontosságát hangsú-